

FÖRSTAINSTANSRÄTTENS DOM (femte avdelningen)
den 30 september 1998 *

I mål T-121/97,

Richie Ryan, tidigare ledamot av Europeiska gemenskapernas revisionsrätt, bosatt i Dublin, företrädd av advokaten Georges Vandersanden, Bryssel, delgivningsadress: fiduciaire Myson SARL, 30, rue de Cessange, Luxemburg,

sökande,

mot

Europeiska gemenskapernas revisionsrätt, företrädd av Jean-Marie Stenier, Jan Inghelram och Paolo Giusta, samtliga vid rättstjänsten, i egenskap av ombud, delgivningsadress: Revisionsrätten, 12, rue Alcide de Gasperi, Kirchberg, Luxemburg,

svarande,

med stöd av

Europeiska unionens råd, företrädd av Jean-Paul Jacqué och Thérèse Blanchet, båda vid rättstjänsten, i egenskap av ombud, delgivningsadress: Europeiska investeringsbanken, direktoratet för rättsfrågor, generaldirektören Alessandro Morbilli, 100, boulevard Konrad Adenauer, Luxemburg,

intervenient,

* Rättegångsspråk: franska.

angående en talan om ogiltigförklaring av revisionsrättens beslut av den 20 februari 1997 om fastställelse av sökandens pension med verkan från den 1 mars 1997,

meddelar

FÖRSTAINSTANSRÄTTEN (femte avdelningen)

sammansatt av ordföranden J. Azizi samt domarna R. García-Valdecasas och M. Jaeger,

justitiesekreterare: avdelningsdirektören B. Pastor,

med hänsyn till det skriftliga förfarandet och efter det muntliga förfarandet den 12 maj 1998,

följande

Dom

Tillämpliga bestämmelser

- 1 I artikel 9.1 i rådets förordning (EEG, Euratom, EKSG) nr 2290/77 av den 18 oktober 1977 om ersättning till revisionsrättens ledamöter (EGT L 268, s. 1, svensk specialutgåva, område 1, volym 1, s. 130, nedan kallad förordning nr 2290/77) föreskrivs att "[v]id mandattidens slut har revisionsrättens ledamöter rätt till livstidspension som utbetalas från den dag ledamoten fyller 65 år".

- 2 I artikel 10 första stycket i förordning nr 2290/77 föreskrivs att pensionen för revisionsrättens ledamöter skall uppgå till 4,5 procent av den sist erhållna grundlönen för varje fullt tjänsteår och en tolfedel av den summan för varje full tjänstemånad. Pensionens maximala belopp är 70 procent av den sist erhållna grundlönen.

- 3 Enligt artikel 2 i förordning nr 2290/77 skall den månatliga grundlönen för revisionsrättens ledamöter utgöra en viss procent, som uppgår till 108 procent för ordföranden och 104 procent för de andra ledamöterna, av grundlönen för en tjänsteman i Europeiska gemenskaperna inom högsta löneklassen av lönegrad A 1.

- 4 I artikel 18 i förordning nr 2290/77 föreskrivs följande:

”Om rådet beslutar om en höjning av grundlönen skall det samtidigt besluta om lämplig höjning av befintliga pensionssatser.”

- 5 I artikel 8.1 i förordning nr 2290/77 föreskrivs att under tre år från den första dagen i den månad som följer efter det att en ledamot av revisionsrätten frånträder sin tjänst har han rätt till ett månatligt avgångsvederlag vars belopp, beroende på den mandattid under vilken han har tjänstgjort, skall beräknas enligt en procentsats som varierar mellan 35 och 60 procent av den grundlön som han uppbar vid tjänstens frånträde.

- 6 Genom artikel G 6 i Fördraget om Europeiska unionen (nedan kallat FEU), som trädde i kraft den 1 november 1993, utropades revisionsrätten till gemenskapsinstitution.

- 7 Den 10 april 1995 antog rådet förordning (EG, Euratom, EKSG) nr 840/95 om ändring av förordning nr 2290/77 (EGT L 85, s. 10, nedan kallad förordning nr 840/95), i vars andra ingressöversvägande det anges att revisionsrätten, efter det att FEU har trätt i kraft, har blivit en institution inom Europeiska gemenskaperna och att bestämmelserna i förordning nr 2290/77 därför bör ändras. Förordning nr 840/95, som trädde i kraft den 20 april 1995, skulle — med stöd av artikel 3 andra stycket i förordningen — tillämpas från och med den 1 maj 1995.
- 8 Artikel 2 i förordning nr 2290/77 har ändrats genom förordning nr 840/95, varvid den månatliga lönen för revisionsrättens ordförande har höjts från 108 till 115 procent och, för andra ledamöter, från 104 till 108 procent, av grundlönen för en tjänsteman i Europeiska gemenskaperna inom högsta löneklassen av lönegrad A 1.
- 9 Förordning nr 840/95 har även inneburit en ändring av artikel 8 i förordning nr 2290/77, varvid det månatliga avgångsvederlaget för en ledamot som har frånträtt sin tjänst har höjts till ett belopp som, med hänsyn till den berördes tjänstetid, skall beräknas enligt en procentsats som varierar mellan 40 och 65 procent av den grundlön som han uppbar vid tjänstens frånträde.
- 10 I artikel 2 i förordning nr 840/95 föreskrivs följande:

”Den pension som erhållits vid den tidpunkt då denna förordning träder i kraft ändras inte av förordningen.”

Bakgrund till tvisten

- 11 Sökanden var ledamot av revisionsrätten från och med den 18 maj 1986 till och med den 9 februari 1994.

- 12 Från den dagen erhöll han, med stöd av artikel 8 i förordning nr 2290/77, ett månatligt avgångsvederlag som kontrollerades för en period av tre år från det att han frånträdde sin tjänst, det vill säga till och med februari 1997.
- 13 Eftersom sökanden hade rätt till pensionsutbetalning från den 1 mars 1997, fick han för första gången, i form av en bilaga till en internpostförsändelse från revisionsrättens generalsekretariat av den 20 februari 1997, beräkningen av det netto-belopp med vilket pensionen skulle utgå.
- 14 Han kunde vid detta tillfälle konstatera att hans pension hade beräknats med hänsyn till en månatlig grundlön som hade fastställts enligt den äldre lydelsen av artikel 2 i förordning nr 2290/77, och således utgjorde 104 procent av grundlönen för en tjänsteman i Europeiska gemenskaperna inom högsta löneklassen av lönegrad A 1.

Förfarandet och parternas yrkanden

- 15 Mot denna bakgrund har sökanden genom ansökan, som inkom till förstainstansrättens kansli den 16 april 1997, med stöd av artikel 173 fjärde stycket i EG-fördraget väckt förevarande talan.
- 16 Rådet har genom handling, som inkom till förstainstansrättens kansli den 29 juli 1997, ansökt om att få intervensera till stöd för svarandens yrkanden. Sökanden har genom skrivelse, som inkom till rättens kansli den 12 september 1997, yrkat att vissa handlingar som har bifogats revisionsrättens svaromål skall behandlas konfidentiellt i förhållande till rådet.

- 17 Ordföranden på förstainstansrättens femte avdelning beviljade interventionsansökan och ogillade yrkandet om konfidentiell behandling genom beslut av den 20 november 1997.
- 18 På grundval av referentens rapport beslutade förstainstansrätten (femte avdelningen) att inleda det muntliga förfarandet.
- 19 Parterna utvecklade sin talan och svarade på förstainstansrättens frågor vid offentlig förhandling den 12 maj 1998.
- 20 Sökanden har yrkat att förstainstansrätten skall
- ogiltigförklara revisionsrättens beslut av den 20 februari 1997 om fastställelse av sökandens pension med verkan från den 1 mars 1997, och
  - förplikta svaranden att ersätta samtliga rättegångskostnader.
- 21 Svaranden har yrkat att förstainstansrätten skall
- ogilla talan, och
  - besluta om rättegångskostnaderna enligt lag.
- 22 Intervenienten har förklarat sig stödja svarandens yrkanden.

Prövning i sak

- 23 Sökanden har som grund för talan i huvudsak åberopat att svaranden har gjort en felaktig tolkning av artikel 2 i förordning nr 840/95 och att förordning nr 840/95 är rättsstridig.

Huruvida det har gjorts en felaktig tolkning av artikel 2 i förordning nr 840/95

Parternas argument

- 24 Sökanden har undersökt uttrycken "befintliga pensionssatser" och "pension som erhållits", som anges i artikel 18 i förordning nr 2290/77 respektive i artikel 2 i förordning nr 840/95, som han anser vara tvetydiga och föremål för olika tolkningar. Enligt sökanden skall med dessa uttryck förstås faktiskt kontrollerade pensioner, det vill säga pensioner som redan är föremål för en betalningsorder, och han har av denna tolkning dragit slutsatsen att förordning nr 840/95 inte är tillämplig i hans fall, eftersom den faktiska utbetalningen av den pension som han hade beviljats inleddes först från och med mars 1977, således efter det att denna förordning hade trätt i kraft. Sökanden har därtill anfört att flera antaganden är möjliga för det fall att uttrycken "befintliga pensionssatser" och "pension som erhållits" skall ges en annan definition. Pensionen kan ha erhållits antingen från den första dagen i den månad som följer efter det att tjänsten har frånträtts eller från utgången av den period av tre år under vilken en tidigare ordförande för eller ledamot av revisionsrätten uppbär ett månatligt avgångsvederlag. Sökanden har även påpekat att artikel 18 i förordning nr 2290/77 och artikel 2 i förordning nr 840/95 inte är identiska i den engelska versionen. I den första förordningen talas således om "existing pensions", vilket låter förstå att det rör sig om befintliga pensioner, som följaktligen redan har betalats ut. I den senare förordningen används uttrycket "acquired pensions", vilket motsvarar det franska uttrycket, som är identiskt i de två förordningarna, med all den tvetydighet som dessa uttryck ger upphov till.

- 25 Sökanden har av detta dragit slutsatsen att uttrycket "pension som erhållits", med hänsyn till att det är oprecist, måste ges den tolkning som är fördelaktigast för honom, nämligen att pensionerna har erhållits först efter det att de har kontrollerats. Eftersom sökandens pension inte hade kontrollerats, i den mening att beloppet inte hade betalats ut, före den dag från och med vilken förordning nr 840/95 skulle tillämpas, det vill säga den 1 maj 1995, skall artikel 2 i denna förordning inte gälla i hans fall.
- 26 Sökanden anser att det, för perioden efter det att en ordförande för eller ledamot av revisionsrätten har frånträtt sin tjänst, är logiskt och i överensstämmelse med det ersättningsystem som har inrättats genom förordning nr 2290/77 att endast anse att en pension har erhållits om två förutsättningar är uppfyllda. För det första skall den berörde ha frånträtt sin tjänst vid revisionsrätten. För det andra skall den berörde faktiskt uppbära sin pension, vare sig han har begärt att få den i förtid från 60 års ålder eller han har uppnått normal pensionsålder, det vill säga 65 år, eller att utbetalningen av det månatliga avgångsvederlag som han uppbär, som utgår under en period av tre år, innebär att han är äldre än 65 år. Enligt sökanden motsvarar hans situation det senare hypotetiska fallet.
- 27 Sökanden har av detta dragit slutsatsen att artikel 2 i förordning nr 840/95 inte skall tillämpas i hans situation.
- 28 Svaranden anser att det av lydelsen av artikel 9 i förordning nr 2290/77 följer att det är när tjänsten frånträds som pensionsrätten uppkommer och pensionen erhålls. Att anse att pensionen har erhållits först vid tidpunkten för den första utbetalningen är för det första oförenligt med lydelsen av artikel 9 i förordning nr 2290/77 och uppvisar för det andra logiska brister. Svaranden har därtill anfört att det är när tjänsten frånträds som pensionsrätten fastslås och pensionsbeloppet kan bestämmas och att det endast är dagen för den första utbetalningen som ytterligare måste väljas av pensionären.

- 29 Intervenienten har inte yttrat sig över den första grunden.

Förstainstansrättens bedömning

- 30 Sökanden har i huvudsak hävdad att uttrycket "pension som erhållits" i artikel 2 i förordning nr 840/95 skall tolkas på det sätt som är fördelaktigast för honom. Hans pension betalades ut från den 1 mars 1977. Det ligger följaktligen i hans intresse att hans pension anses vara erhållen, i den mening som avses i artikel 2 i förordning nr 840/95, först efter den dag från och med vilken denna förordning skulle tillämpas, således efter den 1 maj 1995. Sökanden har därför föreslagit att uttrycket "pension som erhållits" skall förstås på så sätt att det avser en pension som faktiskt har kontrollerats.
- 31 Förstainstansrätten konstaterar att den tolkning som sökanden har föreslagit är oförenlig med lydelsen av förordning nr 2290/77, av vilken det följer att det är den dag då tjänsten frånträds som pensionsrätten uppkommer och som pensionen följaktligen erhålls.
- 32 För det första föreskrivs nämligen i artikel 9.1 i denna förordning att revisionsrättens ledamöter vid mandattidens slut har rätt till livstidspension som betalas ut från den dag ledamoten fyller 65 år. Ledamöterna kan emellertid, med stöd av artikel 9.2, ansöka om att få uppbära denna pension från 60 års ålder. Av detta följer att det i förordningen görs åtskillnad mellan den tidpunkt då pensionsrätten uppkommer, det vill säga den dag då tjänsten frånträds eller — vilket inträffar senare eller samtidigt — den tidpunkt från vilken ledamoten uppbär pension, det vill säga den dag då han fyller 60 eller 65 år.

- 33 För det andra beräknas pensionsbeloppet, med tillämpning av artikel 10 i förordning nr 2290/77, på grundval av den sist erhållna grundlönen. Såsom framgår av artikel 1 i denna förordning upphör emellertid rätten till grundlön när tjänsten frånträds. Den sist erhållna grundlönen, som är ett för pensionsrätten avgörande kriterium, utgör således en oföränderlig engångsföreteelse som äger rum samtidigt som tjänsten frånträds.
- 34 Såsom svaranden riktigt har påpekat finns det emellertid logiska brister i den tolkning som sökanden har föreslagit. Den pension som skall betalas ut beräknas nämligen, med tillämpning av artikel 10 i förordning nr 2290/77, på grundval av den sist erhållna lönen. Om de "befintliga pensionssatser" och den "pension som erhållits" som avses i artikel 18 i förordning nr 2290/77 respektive artikel 2 i förordning nr 840/95 bestämdes först vid utbetalningstillfället och på grundval av den grundlön som gäller denna dag, skulle den lön som beräkningen av pensionsbeloppet grundas på inte längre vara den sist erhållna grundlönen, såsom föreskrivs i artikel 10 i förordning nr 2290/77.
- 35 Av detta följer att den tolkning som sökanden har föreslagit inte kan godtas.
- 36 Vad beträffar sökandens argument att det i den engelska versionen finns en språklig skillnad mellan å ena sidan artikel 18 i förordning nr 2290/77 ("existing pensions") och å andra sidan artikel 2 i förordning nr 840/95 ("acquired pensions") är det tillräckligt att erinra om den fasta rättspraxis enligt vilken gemenskapsbestämmelserna skall tolkas och tillämpas på ett enhetligt sätt mot bakgrund av de versioner som är avfattade på gemenskapens övriga språk (domstolens dom av den 17 juli 1997 i mål C-219/95 P, Ferriere Nord mot kommissionen, REG 1997, s. I-4411, punkt 15). Behovet av en enhetlig tolkning av dessa versioner nödvändiggör för övrigt, för det fall att de skiljer sig åt, att bestämmelsen i fråga tolkas i enlighet med den allmänna systematiken i och syftet med den lagstiftning som bestämmelsen är en del av (domstolens dom av den 24 oktober 1996 i mål C-72/95, Kraaijeveld m. fl., REG 1996, s. I-5403, punkt 28). Förstainstansrätten konstaterar härefter för det första att de två uttrycken förefaller vara synonymer, eftersom rätten till en pension som har erhållits med nödvändighet är befintlig, och eftersom en pension kan

vara befintlig utan att för den skull ha kontrollerats. Antagandet att uttrycket "existing pensions" i den engelska versionen av artikel 18 i förordning nr 2290/77 skall förstås som "pension som har kontrollerats" och inte som "pension som erhållits", skulle för det andra innebära en väsentlig avvikelse från de övriga språkversionerna, som också är giltiga. Av detta följer att dessa språkliga skillnader inte gör det möjligt att tolka artikel 18 i förordning nr 2290/77 på så sätt att den avser pensioner som har kontrollerats och inte pensioner som har erhållits.

- 37 Talan kan därför inte vinna bifall på den grunden att det har gjorts en felaktig tolkning av artikel 2 i förordning nr 840/95.

Huruvida förordning nr 840/95 är rättsstridig

- 38 Den grund som avser att förordning nr 840/95 är rättsstridig består av tre delar: överträdelse av artikel 18 i förordning nr 2290/77, åsidosättande av icke-diskrimineringsprincipen och åsidosättande av principen om skydd för berättigade förväntningar.

Den första delen: överträdelse av artikel 18 i förordning nr 2290/77

— Parternas argument

- 39 Sökanden anser att artikel 2 i förordning nr 840/95 är oförenlig med artikel 18 i förordning nr 2290/77. Av den senare artikelns lydelse följer, enligt sökanden, att rådet samtidigt som grundlönen höjs skall besluta om lämplig höjning av befintliga pensionssatser. Rådet har i detta hänseende ett visst utrymme för skönsässig bedömning vad beträffar höjningens storlek. Det kan emellertid inte, utan att över-

träda denna artikel, avstå från att besluta om en höjning av befintliga pensions-satser om grundlönen höjs. Enligt sökanden innebär förordning nr 840/95 ett åsidosättande av lydelsen av och andemeningen med artikel 18 i förordning nr 2290/77 och det faktum att pensionen i allmänhet anses utgöra en förlängning av lönen.

- 40 Sökanden har å ena sidan konstaterat att artikel 1 i förordning nr 840/95 innebär att grundlönen och det månatliga avgångsvederlaget för revisionsrättens ordförande och ledamöter höjs. Det ända skälet för höjningen är att FEU, genom vilket revisionsrätten har utropats till institution inom Europeiska gemenskaperna, har trätt i kraft. Å andra sidan föreskrivs uttryckligen i artikel 2 i denna förordning att det inte kommer att ske någon höjning av den pension som har erhållits.
- 41 Sökanden har för det första gjort gällande att den genom förordning nr 840/95 uteblivna höjningen av den pension som har erhållits inte har motiverats särskilt. Motiveringen för att höja grundlönen och avgångsvederlaget är för det andra rent formell och inte av sådant slag att den i sig berättigar den uteblivna höjningen av den pension som har erhållits. Att grundlönen och avgångsvederlaget höjs utan att befintliga pensionssatser samtidigt höjs utgör ett brott mot rådets tidigare fasta praxis, strider mot artikel 18 i förordning nr 2290/77 och är en åtgärd som saknar giltig motivering.
- 42 Sökanden har tillagt att dagen för ikraftträdandet av förordning nr 840/95 inte överensstämmer med den dag då revisionsrätten utropades till institution i den mening som avses i artikel 4 i fördraget, i dess lydelse enligt artikel G 6 i FEU. FEU trädde nämligen i kraft den 1 november 1993, således en dag då sökanden fortfarande var i tjänst. Enligt sökanden måste därför motiveringen för att berättiga höjningen av lönerna och avgångsvederlagen för ordförandena och ledamöterna vid revisionsrätten även tillämpas på sökanden och a fortiori ta sig uttryck i en höjning av hans pensionsrättigheter. Det finns således en klar motsägelse mellan motiveringen av förordning nr 840/95 och de konsekvenser som den medför i sökandens situation.

- 43 Sökanden har av detta dragit slutsatsen att artikel 2 i förordning nr 840/95 är rättsstridig, eftersom den är oförenlig med artikel 18 i förordning nr 2290/77.
- 44 Svaranden har medgett att rådet enligt artikel 18 i förordning nr 2290/77 var skyldigt att besluta om en höjning av befintliga pensionssatser i samband med att nämnda förordning ändrades genom förordning nr 840/95. Den anser att rådet har fullgjort denna skyldighet genom att i artikel 2 i förordning nr 840/95 föreskriva att en lämplig höjning av den pension som har erhållits är lika med noll. Enligt svaranden uppfyller artikel 2 i förordning nr 840/95 kraven i artikel 18 i förordning nr 2290/77. För det första har artikel 2 i förordning nr 840/95 nämligen antagits samtidigt som beslutet att höja lönen, som fastställs i artikel 1 i denna förordning. För det andra krävs enligt artikel 18 i förordning nr 2290/77 att det fattas ett beslut om lämplig höjning, således ett beslut om huruvida en lämplig höjning skall ske. Artikeln kräver följaktligen inte att en höjning beslutas. För det tredje åläggs rådet genom artikel 18 i förordning nr 2290/77 en skyldighet att besluta om "lämplig höjning", det vill säga en höjning som överensstämmer med de omständigheter i fallet som har motiverat dess beslut att höja lönerna. I detta fall beslutade rådet att den höjning av befintliga pensionssatser som den ansåg överensstämma med omständigheterna i fallet och de skäl som ledde till en lönehöjning skulle vara lika med noll.
- 45 Svaranden avser att artikel 2 i förordning nr 840/95 har motiverats på ett korrekt och tillräckligt sätt. Motiveringen följer för det första och i huvudsak av att denna artikel utgör en direkt tillämpning av en grundnorm, det vill säga artikel 18 i förordning nr 2290/77. Den följer för det andra och indirekt av motiveringen för den i artikel 1 i förordning nr 840/95 fastställda höjningen av lönerna, som följde av att revisionsrätten hade utropats till institution. Svaranden har i detta hänseende påmint om den fasta rättspraxis enligt vilken en förordnings motivering kan inskränkas till att hänvisa till den helhetssituation som har lett till att förordningen har antagits, med hänsyn till det sammanhang som den ingår i (domstolens dom av den 13 mars 1968 i mål 5/67, Beus, REG 1968, s. 125 och 143, och av den 20 juni 1973 i mål 80/72, Koninklijke Lassiefabrieken, REG 1973, s. 635).

- 46 Intervenienten har understrukt att den situation som ledde till beslutet att höja lönerna för revisionsrättens ledamöter var av särskild och exceptionell karaktär. Såväl för revisionsrätten själv som för rådet var det nämligen fråga om att ta hänsyn till att revisionsrätten hade utropats till gemenskapsinstitution. Det var följaktligen inte fråga om en sådan höjning som vanligen sker på grund av exempelvis en indexhöjning eller en liknande omständighet. I fråga om institutionens ledamöter sker för övrigt denna typ av höjning av det enkla skälet att beräkningsunderlaget för deras ersättningar höjs, det vill säga grundlönen för en tjänsteman inom högsta löneklassen av lönegrad A 1.
- 47 Intervenienten har i detta hänseende påpekat att det är fullkomligt logiskt att denna höjning endast gäller i framtiden och att den inte skall tillämpas på redan erhållen pension. Den senare utgör en förlängning av lönen, eftersom den grundas på den sist erhållna lönen. För de ledamöter som hade frånträtt sin tjänst innan förordning nr 840/95 blev tillämplig för dem beräknades emellertid den sist erhållna lönen till 104 procent, och inte till 108 procent, av lönen för en tjänsteman inom högsta löneklassen av lönegrad A 1.
- 48 Intervenienten anser att den till fullo har iakttagit sin skyldighet enligt artikel 18 i förordning nr 2290/77 att besluta om befintliga pensionssatser. Detta beslut har tagits i form av artikel 2 i den omtvistade förordningen. Enligt intervenienten har artikel 18 i förordning nr 2290/77 därför inte överträtts.
- 49 Intervenienten har ifrågasatt sökandens argument att motiveringen att revisionsrätten hade blivit en gemenskapsinstitution endast var ett rent formellt skäl och att motiveringen i sig inte kunde göra det befogat att frångå artikel 18 i förordning nr 2290/77, eftersom det inte var fråga om ett objektiva kriterium, och eftersom det inte fanns något samband mellan den omständigheten att revisionsrätten hade utropats till institution och lönehöjningen. Av den bakgrund mot vilken förordning nr 840/95 antogs framgår nämligen klart, enligt intervenienten, att den omständigheten att revisionsrätten hade utropats till gemenskapsinstitution var ett sakskäl som

i sig till fullo berättigade rådets beslut att höja lönerna och avgångsvederlagen för den nya institutionens ledamöter. Syftet var att säkerställa en viss balans i fråga om lönenivån mellan ledamöterna i de olika institutionerna.

- 50 Intervenienten har tillagt att det varken var nödvändigt eller befogat att motivera förordning nr 840/95 på annat sätt än genom det andra övervägandet i ingressen till samma förordning, eftersom den endast antogs på grund av att revisionsrätten hade utropats till institution. Av den erhållna statusen följer, enligt intervenienten, att den pension som har erhållits inte berörs av denna höjning. Det var därför inte nödvändigt att särskilt nämna denna aspekt i ingressen.
- 51 Intervenienten har av detta dragit slutsatsen att den motiveringsskyldighet som anges i artikel 190 i fördraget till fullo har iakttagits i detta fall och att talan inte kan vinna bifall på den andra grundens första del, som består i att artikel 2 i förordning nr 840/95 innebär en överträdelse av förordning nr 2290/77.

— Förstainstansrättens bedömning

- 52 Tillämpningen av artikel 18 i förordning nr 2290/77 förutsätter att rådet har beslutat om en höjning av grundlönen. Det är emellertid ostridigt att rådet genom artikel 1 i förordning nr 840/95 har höjt grundlönen för revisionsrättens ordförande och ledamöter.
- 53 Artikel 18 i förordning nr 2290/77 har inte heller upphävts genom förordning nr 840/95. Av detta följer att rådet genom att anta förordning nr 840/95 var skyldigt att iakttä artikel 18 i förordning nr 2290/77.

- 54 Genom denna artikel åläggs rådet för det första en skyldighet att besluta om höjning av pensionssatserna samtidigt som det beslutas om en höjning av grundlönen. I målet är utrett att rådet har iakttagit denna skyldighet genom att anta artikel 2 i förordning nr 840/95.
- 55 Genom artikeln åläggs rådet för det andra en skyldighet att ge beslutet ett bestämt innehåll, eftersom det skall avse "lämplig höjning av befintliga pensionssatser".
- 56 Dessa uttryck föranleder två slutsatser. För det första är rådet enligt artikel 18 i förordning nr 2290/77 endast skyldigt att undersöka huruvida en sådan höjning är lämplig, eftersom det däri föreskrivs att rådet skall "besluta om en ... höjning" och inte att rådet skall besluta en höjning. Genom förordningen åläggs rådet således ingen allmän skyldighet att efter denna undersökning besluta att befintliga pensionssatser skall höjas.
- 57 För det andra skall denna skyldighet att undersöka huruvida en höjning av pensionssatserna är lämplig ha en viss inriktning. Enligt artikel 18 i förordning nr 2290/77 skall rådet nämligen besluta om "lämplig" höjning av pensionssatserna. Detta uttryck innebär för det första att den för pensionen avsedda höjningen, som är föremål för beslutet, inte nödvändigtvis behöver vara identisk med höjningen av grundlönen. Uttrycket ger följaktligen rådet ett visst utrymme för skönsmässig bedömning. För det andra väcker uttrycket även tanken att rådet skall vägledas av strävan att bestämma vilken höjning av befintliga pensionssatser som är "lämplig".
- 58 Den höjning av befintliga pensionssatser som är lämplig i de fall där grundlönen höjs är emellertid vanligtvis identisk med den senare höjningen. En höjning av pensionssatser som är mindre än eller till och med mycket mindre än en höjning av grundlönen kan emellertid, i vissa hypotetiska undantagsfall och beroende på omständigheterna i fallet, anses vara lämplig och berättigad. En lämplig höjning av

befintliga pensionssatser skulle, i mycket exceptionella fall och med hänsyn till alldeles särskilda omständigheter, till och med kunna vara lika med noll.

- 59 Vid sin uppskattning av huruvida en höjning av befintliga pensionssatser är lämplig har rådet ett utrymme för skönmässig bedömning vars rättsenlighet emellertid kontrolleras av förstainstansrätten. Vid denna kontroll strävar rätten nödvändigtvis efter att, med hänsyn till gemenskapsrättens allmänna principer, undersöka de skäl i förordningen enligt vilka en höjning av befintliga pensionssatser anses lämplig. Även om rådet inte är skyldigt att särskilt motivera att en höjning av befintliga pensionssatser är lämplig när denna är identisk med höjningen av grundlönen, förhåller det sig på annat sätt i de undantagsfall där höjningen av befintliga pensionssatser är mycket mindre än höjningen av grundlönen och, av ännu större anledning, i det absoluta undantagsfall där rådet anser att det är lämpligt att inte alls höja befintliga pensionssatser. Det är därför av vikt att i detta fall kontrollera om dessa krav tillgodoses genom artikel 2 i förordning nr 840/95, eftersom det däri föreskrivs följande: "Den pension som erhållits vid den tidpunkt då denna förordning träder i kraft ändras inte av förordningen."
- 60 Förordning nr 840/95 har följande motivering: "Efter det att Fördraget om Europeiska unionen har trätt i kraft, har revisionsrätten blivit en institution inom Europeiska gemenskaperna och därför bör bestämmelserna om lön och avgångsvederlag till revisionsrättens ledamöter i förordning nr 2290/77 omändras" (andra övervägandet i ingressen till förordning nr 840/95).
- 61 Förordning nr 840/95 innehåller däremot inget uttryckligt övervägande vari det särskilt hänvisas till den uteblivna höjningen av den pension som har erhållits.
- 62 Enligt svaranden och intervenienten utgör andra övervägandet i ingressen till förordning nr 840/95 emellertid underförstått en motivering. De anser nämligen att

motiveringen för att höja grundlönen och avgångsvederlaget underförstått, men på ett tillräckligt sätt, inbegriper den uteblivna höjningen av den pension som har erhållits. Den för dessa åtgärder gemensamma motiveringen var att revisionsrätten hade utropats till gemenskapsinstitution. Denna omständighet innebär en viss omvärdering av den tjänst som revisionsrättens ledamöter har. De tjänster som tidigare har utövats kan i överensstämmelse med detta inte vara föremål för en sådan omvärdering. Eftersom pensionen utgör ersättning för de tjänster som utövades under detta tidigare system kan de således, enligt svaranden och intervenienten, inte höjas.

- 63 Även om detta skäl är underförstått, är det tillräckligt för att motivera den uteblivna höjningen av pensioner som hade erhållits före den dag då revisionsrätten utropades till institution, det vill säga den 1 november 1993. Ingen av revisionsrättens ledamöter, som hade frånträtt tjänsten innan FEU trädde i kraft, kan nämligen anses ha utövat sin tjänst vid revisionsrätten såsom gemenskapsinstitution.
- 64 Det skall däremot konstateras att den uteblivna höjningen av den pension som har erhållits, vilket fastställdes i artikel 2 i förordning nr 840/95, inte skall gälla från och med den dag då FEU trädde i kraft, det vill säga den 1 november 1993, utan från och med den dag då förordning nr 840/95 skulle tillämpas, det vill säga den 1 maj 1995. Eftersom pensionsrätten uppkommer den dag då tjänsten frånträds, såsom har klargjorts ovan i punkt 31, leder detta till att ledamöter av revisionsrätten som i likhet med sökanden har utövat sin tjänst efter den 1 november 1993, men som har frånträtt tjänsten och vars pensionsrätt följaktligen har erhållits före den 1 maj 1995, nekas en höjning av sin pension. Motiveringen för den uteblivna höjningen — som följer av det andra övervägandet i ingressen till förordning nr 840/95 — att revisionsrätten hade utropats till institution, skall emellertid inte tillämpas på dem, eftersom de har utövat sin tjänst efter det att nämnda status hade erhållits. Att motiveringen inte kan tillämpas på dem följer framför allt av den omständigheten att det avgörande kriteriet för att få pensionsrätt är att tjänsten har frånträts. För att bedöma sådana ändrade förhållanden som har åberopats i det andra övervägandet i förordning nr 840/95 är det följaktligen nödvändigt att utgå från den dagen.

- 65 Denna förordning innehåller således ingen motivering för den uteblivna höjningen av den pension som hade erhållits mellan den dag då revisionsrätten utropades till gemenskapsinstitution, det vill säga den 1 november 1993, och den dag från och med vilken förordningen skulle tillämpas, det vill säga den 1 maj 1995. I strid med artikel 18 i förordning nr 2290/77 anges i förordning nr 840/95 således inte varför det anses lämpligt att de av revisionsrättens ledamöter som har frånträtt sin tjänst mellan dessa datum inte skall få en höjning av sin pension från och med ikraftträdandet av förordning nr 840/95, genom vilken det skedde en höjning av grundlönen för de ledamöter som var i tjänst.
- 66 Intervenienten har vid förhandlingen anfört att vägran att tillerkänna en sådan ledamot som sökanden en höjning av hans pension motiveras av att revisionsrätten fick ökade befogenheter till följd av att den hade utropats till gemenskapsinstitution, särskilt det åliggande som föreskrivs i den nya artikeln 188c 1 andra stycket i fördraget, att avge en förklaring till Europaparlamentet och rådet om räkenskapernas tillförlitlighet och om de underliggande transaktionernas laglighet och korrekthet. Dess ledamöter anförtroddes således nya uppgifter och förpliktelser. Det var emellertid först efter det att ett helt verksamhetsår hade förflutit och motsvarande förklaring hade avgetts som dessa nya funktioner hade utövats till fullo. En ledamot som i likhet med sökanden har lämnat sin tjänst i februari 1994 har de facto inte kunnat delta i utövandet av dessa nya uppgifter. Det förelåg därför, enligt intervenienten, objektiva skäl för att vägra låta ledamoten dra fördel av den höjning av grundlönen som ledamöterna tillerkändes på grund av att revisionsrätten hade utropats till institution.
- 67 Förstainstansrätten anser emellertid att denna argumentering, som för övrigt anfördes för första gången vid förhandlingen som svar på en fråga från rätten och som har bestritts av sökanden, är en synpunkt som saknar relevans i två hänseenden. Genom att det i artikel 18 i förordning nr 2290/77 föreskrivs att rådet, om det beslutar om en höjning av grundlönen, samtidigt skall besluta om lämplig höjning av befintliga pensionssatser, skall rådet före detta beslut ovillkorligen bedöma huruvida höjningen av befintliga pensionssatser är lämplig och följaktligen huruvida storleken på denna höjning är motiverad. I detta fall följer emellertid den motivering som rådet anförde vid förhandlingen varken av övervägandena i ingressen till förordning nr 840/95 eller av någon annan handling som har ingetts till rätten. Det kan därför inte anses ha visats att rådet faktiskt vägledades av denna motivering i sitt beslut att vägra höja befintliga pensionssatser mellan den 1 november

1993 och den 1 maj 1995. Den anförda motiveringen är vidare inte av sådant slag att den kan förklara varför beslutet om höjning av befintliga pensionssatser skulle gälla från och med den 1 maj 1995 och inte, såsom ändå föreskrevs i beslutet, antingen vid utgången av revisionsrättens första verksamhetsår efter det att den hade blivit en gemenskapsinstitution, således från den 31 december 1994, eller dagen för dess första förklaring avseende verksamhetsåret 1994 som, enligt vad svarandens företrädare uppgav vid förhandlingen, lämnades i november 1995. Det bör tilläggas att pensionsbeloppet inte skall beräknas på grundval av endast det antal fulla tjänsteår som har fullgjorts utan även, enligt artikel 10 första stycket i förordning nr 2290/77, varje ytterligare månad som har fullgjorts efter det sista fulla tjänsteåret.

- 68 Talan skall därför vinna bifall på den andra grundens första del, som består i att artikel 2 i förordning nr 840/95 innebär en överträdelse av artikel 18 i förordning nr 2290/77.
- 69 Förstainstansrätten anser att det, oaktat denna slutsats, är lämpligt att även undersöka denna grundens andra del, som består i att icke-diskrimineringsprincipen har åsidosatts.

Den andra delen: åsidosättande av icke-diskrimineringsprincipen

— Parternas argument

- 70 Sökanden har påpekat att dagen då förordning nr 840/95 skulle börja gälla, det vill säga den 1 maj 1995, utgör en vändpunkt i det att pension som har erhållits efter denna dag är föremål för en höjning i motsats till pension som har erhållits före denna dag. Denna skillnad i behandling grundas emellertid inte på något objektiva kriterium. Det skäl som rådet har anfört för att motivera denna skillnad, nämligen

att revisionsrätten hade blivit en institution inom Europeiska gemenskaperna, utgör inget objektiva kriterium i förhållande till en höjning av grundlönen och de månatliga avgångsvederlagen. Enligt sökanden tillämpas artikel 18 i förordning nr 2290/77 för övrigt oavsett skälet för höjningen i fråga.

- 71 Sökanden har undrat varför denna höjning förutom grundlönen även avser de månatliga avgångsvederlag som redan gällde den dag från och med vilken förordning nr 840/95 skulle tillämpas, det vill säga den 1 maj 1995, men inte pensionen. Denna skillnad är påfallande i hans fall. Eftersom han lämnade revisionsrätten i februari 1994, det vill säga två månader efter det att revisionsrätten hade blivit en institution inom Europeiska gemenskaperna, drog han ändå — från det att förordning nr 840/95 hade börjat tillämpas — fördel av höjningen av det månatliga avgångsvederlag som betalades ut till honom från mars 1994. Hans pension kunde däremot inte höjas, eftersom pensionsbeloppet hade fastställts på grundval av den sista grundlön som han erhöll före den dag från och med vilken förordning nr 840/95 skulle tillämpas. Sökanden har av detta dragit slutsatsen att det inte finns något samband mellan den omständigheten att revisionsrätten hade utropats till institution och utbetalningen av löner, avgångsvederlag och pension.
- 72 Sökanden anser att det som gäller för avgångsvederlagen, som höjdes efter det att förordning nr 840/95 hade trätt i kraft, även måste gälla för pensionen. Genom att utbetalning av avgångsvederlag utan något giltigt objektiva skäl behandlas på annat sätt än utbetalning av pension ger förordning nr 840/95, enligt sökanden, upphov till godtycklig diskriminering som medför att artikel 2 i denna förordning är rättsstridig och inte kan göras gällande mot honom.
- 73 Sökanden har hävdats att det system som har inrättats genom artikel 2 i förordning nr 840/95 dessutom ger upphov till en skillnad i behandling som är omotiverad och orättvis dels i förhållande till revisionsrättens ordförande och ledamöter som ännu inte har gått i pension, dels mellan pensionärerna själva beroende på vilken dag som har lagts till grund för bestämningen av den tidpunkt från vilken deras pension har erhållits.

- 74 Sökanden anser att domstolens dom av den 19 mars 1975 i mål 28/74, Gillet mot kommissionen (REG 1975, s. 463), som har åberopats av svaranden, inte är relevant i detta fall. Detta mål rörde nämligen en ändring av en framtida situation och de finansiella följder som ändringen innebar. Genom förordning nr 840/95 införs emellertid olika pensionsnivåer för identiska prestationer som revisionsrättens ordförande eller ledamöter redan har fullgjort i det förflutna. Förordningen innebär nämligen att det fastställs olika pensionssatser för perioden mellan oktober 1977, dagen då revisionsrätten bildades, och maj 1995. En ledamot av revisionsrätten som har varit i tjänst från och med oktober 1977 till och med tidpunkten då han gick i pension i april 1995 uppbär följaktligen ett pensionsbelopp som är lägre än det belopp som en kollega åtnjuter som har utnämnts vid samma tidpunkt, i oktober 1977, men som har erhållit sin pension en vecka senare under maj månad 1995. Sökanden har påmint om att han utnämndes till ledamot av revisionsrätten den 18 maj 1986 och att han frånträdde sin tjänst den 9 februari 1994, vid en tidpunkt då revisionsrätten just hade utropats till gemenskapsinstitution.
- 75 Sökanden har vidare påpekat att rådet, genom att anta förordning nr 840/95, har frångått sin traditionella praxis som syftar till ge pensionshöjningar en retroaktiv verkan som är identisk med den verkan som lönehöjningar har. Om grunden för att införa sådana bestämmelser var att revisionsrätten hade utropats till institution, såsom rådet har gjort gällande, borde ändringen av lönerna, enligt sökanden, ha genomförts retroaktivt från december 1993, då han fortfarande var i tjänst. Datumet den 1 maj 1995 grundas därför inte på något giltigt objektiva kriterium för att bestämma vilka personer som har rätt till en pensionshöjning.
- 76 Sökanden anser dessutom, i strid med vad revisionsrätten har hävdad, att rådet inte kan undersöka pensionshöjningen i "det enskilda fallet". Tvärtom krävs enligt artikel 18 i förordning nr 2290/77 att det samtidigt som en lönehöjning beslutas om lämplig höjning av pensionssatser. Med uttrycken "besluta om lämplig" skall, enligt sökanden, inte förstås beslut som fattas i "det enskilda fallet" utan beslut som är motiverade med hänsyn till lönehöjningen.

- 77 Svaranden har hänvisat till domen i det i punkt 74 nämnda målet Gillet mot kommissionen. I fråga om en förordning om upphävande av en åtgärd till förmån för tjänstemän från och med en viss angiven tidpunkt fastslogs där att tjänstemän som fortfarande kunde komma i åtnjutande av denna åtgärd inte behandlades annorlunda än tjänstemän som inte längre kunde komma i åtnjutande av åtgärden. Svaranden har i detta hänseende hänvisat till generaladvokaten Mayras förslag till avgörande i samma mål (REG 1975, s. 476), i vilket det konstaterades att det i tjänsteföreskrifterna inte fanns någon överordnad rättsregel enligt vilken gemenskapslagstiftaren i detta fall var skyldig tillse att samma förmåner utgick för tjänstemän som utnämndes eller befordrades efter den dag då förordningen om upphävande började tillämpas, och i vilket den slutsatsen drogs att det inte förelåg någon rättsstridig diskriminering, även om de anställda behandlades olika på nu angivet sätt.
- 78 Svaranden har av detta dragit slutsatsen att den dag då nya bestämmelser träder i kraft utgör ett tydligt objektiva kriterium för att avgöra vilka som omfattas av bestämmelserna. Enligt svaranden anses detta kriterium i domstolens rättspraxis tillgodose principen om likabehandling och icke-diskriminering. I domen erinras nämligen om principen enligt vilken den skillnad i behandling som följer av att en ny bestämmelse träder i kraft en viss angiven dag inte kan anses utgöra någon rättsstridig diskriminering. Detta ikraftträdande utgör en objektiv omständighet som är tillämplig på alla personer utan åtskillnad. Enligt svaranden skall denna slutsats således även tillämpas i detta fall på förordning nr 840/95 som, från och med den 1 maj 1995, innebär att pensionen för revisionsrättens tidigare ledamöter fryses till en bestämd nivå, som beräknas på grundval av ett belopp som motsvarar 104 procent av lönen för en tjänsteman inom högsta löneklassen av lönegrad A 1, medan lönen för nuvarande och framtida ledamöter motsvarar 108 procent av lönen för en sådan tjänsteman.
- 79 En motsatt lösning skulle, enligt svarandens mening, medföra att principen enligt vilken gemenskapsmyndigheten, i detta fall rådet, har rätt att vid varje tillfälle göra de ändringar i tjänsteföreskrifternas regler som den anser vara förenliga med tjänstens intresse, blev helt innehållslös.
- 80 Svaranden har förklarat att den av sökanden påtalade skillnaden mellan den lösning som har antagits för avgångsvederlaget och den lösning som tillämpas på pensionen

motiveras med hänsyn till principen att en undantagsbestämmelse skall tolkas restriktivt. Med stöd av denna princip är det nämligen endast pensionen som det särskilda undantagssystemet i artikel 2 i förordning nr 840/95 skall tillämpas på, medan det är det allmänna systemet i artikel 1 i samma förordning som skall tillämpas på avgångsvederlaget, eftersom det härvid inte finns någon särskild undantagsbestämmelse. Svaranden har i andra hand tillagt att om förstainstansrätten anser att höjningen av avgångsvederlaget är rättsstridig, kan det inte i något fall motivera att också pensionen skall höjas.

81 Svaranden anser att inte heller sökandens argument att artikel 2 i förordning nr 840/95 ger upphov till diskriminering mellan pensionärer kan godtas. Den garanti som samtliga pensionärer har att uppbära samma pension kan nämligen endast följa av en automatisk höjning som är lika för alla och som föreskrivs i artikel 18 i förordning nr 2290/77. I denna artikel föreskrivs emellertid att en höjning skall undersökas i det enskilda fallet, och den är under alla omständigheter inte automatisk. Svaranden har av detta dragit slutsatsen att sökanden endast kan åberopa att denna artikel är rättsstridig, vilket sökanden emellertid inte har gjort.

82 Svaranden har medgett att det, i enlighet med det exempel som sökanden har citerat i sin replik, teoretiskt sett är riktigt att två tidigare ledamöter kan uppbära olika pension på grund av att den ena ledamoten har erhållit sin pension kort tid innan den nya bestämmelsen trädde i kraft och att den andra ledamoten har erhållit sin pension kort tid efter detta ikraftträdande. Enligt svaranden är detta argument emellertid inte relevant. När en generell och abstrakt regel utformas, kan den inte anses vara diskriminerande enbart av det skälet att den i vissa marginella situationer kan ge upphov till olägenheter för dem som den riktar sig till (domstolens dom av den 16 oktober 1980 i mål 147/79, Hochstrass mot domstolen, REG 1980, s. 3005, punkt 14). Det fall som sökanden har hänvisat till, som för övrigt inte motsvarar hans personliga situation, kan följaktligen inte i detta fall medföra att det kan ifrågasättas om den generella och abstrakta bestämmelsen är välgrundad. Vidare innebär en skillnad i behandling inte nödvändigtvis att det föreligger en rättsstridig behandling eller diskriminering. Enligt svaranden finns det således i detta fall en distinktion som är objektiv, neutral och abstrakt och som grundas på den dag då den nya förordningen trädde i kraft.

- 83 Svaranden har även klargjort vad den förstår med pensionshöjning i det enskilda fallet. Den har bekräftat att rådet enligt artikel 18 i förordning nr 2290/77 är skyldigt att på särskilt sätt besluta om lämplig höjning av pensionssatserna varje gång som det beslutar om en höjning av grundlönen, det vill säga varje gång som ett sådant beslut fattas. Denna bedömning görs således i "det enskilda fallet", eftersom pensionshöjningen endast kan vara "lämplig" om den särskilt hänvisar till den lönehöjning som har ägt rum. Det är dessutom klart att det i artikel 18 föreskrivs att det skall göras en särskild undersökning av pensionshöjningen om lönen har höjts. Enligt svaranden kan pensionshöjningen inte vara automatisk, eftersom det annars inte finns någon grund för att behålla artikel 18.
- 84 Svaranden har av detta dragit slutsatsen att den påstådda diskrimineringen mellan pensionärer följer av artikel 18 och inte av artikel 2 i förordning nr 840/95, som endast genomför denna bestämmelse. Svaranden har av detta slutit sig till att sökanden därför endast kan åberopa att artikel 18 i förordning nr 2290/77 är rättsstridig, vilket sökanden emellertid inte har gjort. Enligt svaranden kan talan därför inte vinna bifall på denna delgrund.
- 85 Intervenienten har påpekat att den genom att anta revisionsrättens ståndpunkt, att det fanns anledning att höja lönerna för dess ledamöter, eftersom revisionsrätten hade blivit en gemenskapsinstitution, endast utövade sin befogenhet att företa en skönsmässig bedömning. Det är inte fråga om en rättsakt som intervenienten har varit skyldig att anta. Intervenienten har inte varit skyldig att besluta dessa höjningar, vare sig enligt fördraget eller enligt någon annan bestämmelse. Eftersom ingen skyldighet har åvilat den, har den följaktligen inte förhållit sig passiv, varvid det enda tänkbara skälet för att ge lönehöjningarna retroaktiv verkan från och med den dag då FEU trädde i kraft vore att undanröja en sådan passivitet. Det är under alla omständigheter normalt att åtgärder med retroaktiv verkan inte vidtas annat än i undantagsfall. Enligt svaranden är förordningens ikraftträdandedag objektiv, neutral och abstrakt, och ger inte upphov till diskriminering.
- 86 Intervenienten har av detta dragit slutsatsen att talan inte kan vinna bifall på den delgrund som avser en överträdelse av icke-diskrimineringsprincipen.

— Förstainstansrättens bedömning

- 87 Förstainstansrätten erinrar om att det av en fast rättspraxis (se till exempel förstainstansrättens dom av den 9 februari 1994 i mål T-109/92, Lacruz Bassols mot domstolen, REG 1994, s. II-105, punkt 87, och av den 18 december 1997 i mål T-142/95, Delvaux mot kommissionen, REGP 1997, s. II-1247, punkt 95) följer att principerna om likabehandling och icke-diskriminering innebär att jämförbara situationer inte skall behandlas olika, såvitt det inte finns objektiva skäl för särbehandling.
- 88 Genom förordning nr 840/95 har i detta fall införts en skillnad i pensionssystemet för revisionsrättens tidigare ledamöter beroende på om de har frånträtt sin tjänst och således har erhållit sina pensionsrättigheter före eller efter den 1 maj 1995, från och med vilken dag förordningen i fråga skulle tillämpas. Denna skillnad består i att pensionen för de ledamöter som har frånträtt sin tjänst före den 1 maj 1995 skall beräknas med hänsyn till en grundlön som uppgår till 104 procent av grundlönen för en tjänsteman inom högsta löneklassen av lönegrad A 1, medan pensionen för de ledamöter som har frånträtt sin tjänst efter den 1 maj 1995 skall beräknas med hänsyn till en grundlön som uppgår till 108 procent av grundlönen för en tjänsteman inom högsta löneklassen av lönegrad A 1.
- 89 Denna skillnad i behandling har inte uttryckligen motiverats i förordning nr 840/95. Förordningen antogs för att ta hänsyn till att revisionsrätten, efter det att FEU hade trätt i kraft den 1 november 1993, hade blivit en gemenskapsinstitution. Detta skäl kan således motivera en skillnad i behandling mellan de ledamöter som har frånträtt sin tjänst före eller efter denna dag. Det kan emellertid inte motivera en skillnad i behandling mellan alla de ledamöter som har frånträtt sin tjänst efter denna dag och som följaktligen har utövat sin tjänst efter det att revisionsrätten hade utropats till gemenskapsinstitution. Med hänsyn till detta skäl befinner sig dessa ledamöter i en jämförbar situation, samtidigt som de behandlas olika. Detta skäl är således inte av sådant slag att det kan förklara varför det fanns anledning att behandla ledamöter som alla har frånträtt sin tjänst efter den 1 november 1993, då FEU trädde i kraft, olika beroende på om de hade frånträtt tjänsten före eller efter

den 1 maj 1995, från och med vilken dag förordning nr 840/95 skulle tillämpas. Varken svaranden eller intervenienten har under det skriftliga förfarandet lämnat uppgifter som visar att det fanns objektiva skäl för denna skillnad i behandling av personer som befann sig i en jämförbar situation.

- 90 Det argument som intervenienten anförde vid förhandlingen och som består i att de nya funktioner som revisionsrätten fick genom FEU kunde utövas till fullo först efter det att ett helt verksamhetsår föregått den första förklaringen (ovan punkt 66), syftar till att visa att sökanden befann sig i en annorlunda situation än de ledamöter som hade frånträtt sin tjänst efter ikraftträdandet av förordning nr 840/95 och att denna olikhet motiverade en skillnad i behandling. Förstainstansrätten erinrar om vad som har fastställts ovan i punkt 67 och tillägger att det differentierade systemet började tillämpas från och med den 1 maj 1995, det vill säga efter det första verksamhetsåret sedan revisionsrätten hade utropats till institution, det vill säga den 31 december 1994, och därmed före den första förklaringen avseende verksamhetsåret 1994. Enligt vad svarandens företrädare uppgav vid förhandlingen lämnades denna förklaring nämligen i november 1995. Med tanke på dessa motsägelser tycks datumet den 1 maj 1995 varken vara ett uttryck för ett medvetet val med utgångspunkt i de överväganden som har anförts eller överensstämja med dessa överväganden.
- 91 De överväganden som rådet anförde vid förhandlingen är inte heller relevanta för att på ett objektiva sätt motivera en skillnad i behandling. Genom övervägandena görs nämligen en jämförelse av situationen för revisionsrättens ledamöter med hänsyn till den omständigheten att revisionsrätten har utropats till institution. Denna jämförelse begränsas inte till ett närmande av de två objektiva uttryck som består av dels den dag då institutionen utropades till institution, dels den dag då ledamöterna frånträder sin tjänst. Genom jämförelsen tas dessutom hänsyn till en tredje omständighet, nämligen den tidsperiod under vilken ledamöten har utövat sin tjänst efter det att revisionsrätten hade utropats till institution och innan tjänsten frånträds. Denna omständighet innebär således att det vid jämförelsen görs en uppskattning av den period som tjänsten har utövats.

- 92 Med den särskilda logik som följer av detta synsätt hade det emellertid också varit nödvändigt att ta hänsyn till att pensionen utgör ersättning för alla de uppgifter som ledamoten har fullgjort i organet och, sedermera, i institutionen. I artikel 10 första stycket i förordning nr 2290/77 föreskrivs i detta hänseende att pensionen skall bestämmas med hänsyn till hela den period under vilken ledamoten har utövat sin tjänst, vilken inte bara inbegriper de fulla tjänsteåren utan även varje ytterligare månad som har fullgjorts efter det sista fulla tjänsteåret. Enligt den tidigare artikeln 206.4 första stycket i fördraget, som numera — enligt artikel G 59 i FEU — betecknas artikel 188b 3 första stycket i fördraget, är mandattiden för en ledamot av revisionsrätten dessutom sex år och kan förlängas. Av detta följer att en ledamot som har frånträtt sin tjänst kort tid efter den dag från och med vilken förordning nr 840/95 skulle tillämpas, det vill säga den 1 maj 1995, normalt har utövat nästan hela sin tjänst innan revisionsrätten utropades till institution, vilket skedde den 1 november 1993. Ledamoten har däremot endast utövat en mindre del av sin tjänst under tiden efter denna händelse. Det finns i detta avseende således ingen väsentlig skillnad mellan situationen för en sådan ledamot och sökandens situation.
- 93 De omständigheter som rådet åberopade vid förhandlingen kan följaktligen inte på ett objektivt sätt motivera skillnaden i behandling, med avseende på en pensionshöjning som har motiverats med att revisionsrätten hade utropats till institution, mellan ledamöter som alla har fortsatt att utöva sin tjänst efter det att denna status hade erhållits, beroende på om tjänsten har frånträtts antingen före eller efter den 1 maj 1995.
- 94 Svaranden och intervenienten har härutöver i huvudsak invänt att det är en princip att en skillnad i behandling som följer av att en ny bestämmelse har trätt i kraft en viss angiven dag inte kan utgöra rättsstridig diskriminering. Detta ikraftträdande är nämligen en objektiv omständighet som tillämpas på alla utan åtskillnad. En motsatt lösning skulle, enligt svaranden och intervenienten, medföra att principen enligt vilken gemenskapsmyndigheten har rätt att vid varje tillfälle göra de ändringar som den anser vara förenliga med tjänstens intresse, blev innehållslös.

- 95 Genom denna argumentering tas emellertid ingen hänsyn till möjligheten att den dag från och med vilken de nya bestämmelserna skall tillämpas utgör rättsstridig diskriminering (beträffande frågan huruvida ikraftträdandedagen för ett nytt internt direktiv kan vara diskriminerande, se till exempel förstainstansrättens dom av den 9 juli 1997 i mål T-92/96, Monaco mot Parlamentet, REGP 1997, s. II-573, punkt 50—58).
- 96 Svaranden kan till stöd för sin ståndpunkt inte heller åberopa domarna i de ovan nämnda målen Gillet mot kommissionen och Hochstrass mot domstolen.
- 97 Målet Gillet mot kommissionen rörde en förordning som hade antagits år 1972. I samband med minskade åtaganden fastställdes olika ersättningssystem för tjänstemän i lönegrad A 1 och A 2, som hade anställts enligt de gamla tjänsteföreskrifterna för personalen i Europeiska kol- och stålgemenskapen från år 1956 och som just hade frånträtt tjänsten under samma förutsättningar. Skillnaden berodde på om de var fast anställda i en av dessa lönegrader den 1 januari 1962, det vill säga den dag då de nya tjänsteföreskrifterna för tjänstemännen i Europeiska kol- och stål- gemenskapen trädde i kraft. Sökanden, som placerades i denna kategori först efter den 1 januari 1962, åberopade inom ramen för en invändning om rättsstridighet att denna förordning var diskriminerande. Domstolen ogillade invändningen.
- 98 Av nämnda dom följer visserligen underförstått att gemenskapslagstiftaren har rätt att för framtiden anta tjänsteföreskrifter som är ofördelaktigare för tjänstemännen. I domen har domstolen emellertid dels klargjort att giltigheten av övergångsbestämmelser till skydd för vederbörligen förvärvade rättigheter som är till fördel för de tjänstemän som hade anställts enligt de gamla tjänsteföreskrifterna, inte får ifrågasättas, dels dragit slutsatsen att dessa övergångsbestämmelser inte utgjorde någon diskriminering i förhållande till den tjänsteman som hade anställts enligt de nya ofördelaktigare tjänsteföreskrifterna. I sin undersökning av de omtvistade bestämmelserna kontrollerade domstolen att det fanns objektiva skäl för skillnaden i behandling mellan å ena sidan den tjänsteman som hade anställts enligt de gamla, fördelaktigare tjänsteföreskrifterna, och som, efter antagandet av de nya ofördelaktigare tjänsteföreskrifterna fortsatte att dra nytta av ett övergångssystem som skyddade hans rättigheter och å andra sidan den tjänsteman som hade anställts enligt de nya ofördelaktigare tjänsteföreskrifterna. I domen fastslogs i detta hänseende att den tjänsteman som hade anställts enligt de nya ofördelaktigare tjänsteföreskrifterna inte kunde åberopa de gamla fördelaktigare tjänsteföreskrifterna och

vidare att det övergångssystem som var till gagn för de tjänstemän som hade anställts enligt de gamla fördelaktigare tjänsteföreskrifterna inte kunde ifrågasättas.

- 99 I domen konstaterades dessutom att det förelåg objektiva skäl för den referensdag utifrån vilken det gjordes åtskillnad mellan de två ersättningssystemen, det vill säga den 1 januari 1962.
- 100 Av nämnda dom kan man således inte sluta sig till att ikraftträdandedagen för nya bestämmelser aldrig kan vara diskriminerande.
- 101 I den andra domen som svaranden har åberopat, domen i det i punkt 82 nämnda målet Hochstrass mot domstolen, uttalas visserligen att "lagstiftaren, även om införandet av generella bestämmelser med nödvändighet i marginella situationer ger upphov till tillfälliga olägenheter, inte kan kritiseras för att ha företagit en kategorisering" som är diskriminerande (punkt 14). Omedelbart herefter tillade domstolen emellertid att denna slutsats endast gäller om kategoriseringen "till sin natur inte är diskriminerande med hänsyn till det syfte som eftersträvas med den".
- 102 I domen kontrollerades dessutom att det förelåg objektiva skäl för den kategorisering som gjordes genom den nya lagstiftningen (i det aktuella fallet, införandet av en utvandringsersättning som beviljades på grundval av ett nationalitetskriterium).
- 103 Vid prövningen av huruvida icke-diskrimineringsprincipen har iakttagits skall rätten i förevarande mål således pröva huruvida det föreligger objektiva skäl för skillnaderna i de system som har införts genom nya bestämmelser.

- 104 Förstainstansrätten konstaterar slutligen att det visserligen är riktigt att det står gemenskapslagstiftaren fritt att vid varje tillfälle göra de ändringar i tjänsteföreskrifternas regler, i detta fall i förordning nr 2290/77, som han anser ligga i tjänstens intresse. Det är emellertid under alla omständigheter så att en sådan ändring, även om den är särskilt motiverad med hänsyn till en ny situation, i detta fall den omständigheten att revisionsrätten hade utropats till gemenskapsinstitution, och avser en bestämd kategori av personer, i detta fall de ledamöter som har utövat sin tjänst efter det att denna status hade erhållits, skall innebära att de personer som hör till den kategori som särskilt berörs av denna nya situation behandlas lika.
- 105 Gemenskapslagstiftaren var i detta fall inte nödvändigtvis skyldig att besluta att grundlönen, och följaktligen pensionen, för revisionsrättens ledamöter skulle höjas. Om gemenskapslagstiftaren emellertid genomför en sådan höjning av det skälet att revisionsrätten har utropats till institution utan att låta de personer som har erhållit pension före ikraftträdandet av den för detta ändamål antagna förordningen dra nytta av denna omständighet, är gemenskapslagstiftaren skyldig att se till att samtliga ledamöter som befinner sig i den situation som har motiverat höjningen, det vill säga de som har utövat sin tjänst efter det att revisionsrätten hade utropats till institution, från och med ikraftträdandet av denna förordning behandlas lika. Det har ovan konstaterats att dessa krav inte har iakttagits i detta fall.
- 106 Slutligen följer inte den konstaterade diskrimineringen av artikel 18 i förordning nr 2290/77, såsom svaranden har hävdad. Denna bestämmelse, genom vilken rådet åläggs en skyldighet att vid en höjning av grundlönen för revisionsrättens ledamöter samtidigt besluta om lämplig höjning av befintliga pensionssatser, hindrar inte alls rådet från att iaktta principen om likabehandling. Genom att adjektivet "lämplig" används i denna artikel, tvingas rådet tvärtom att även undersöka huruvida denna överordnade rättsprincip har iakttagits.
- 107 Av detta följer att rådet i detta fall har åsidosatt principen om likabehandling.

- 108 Eftersom talan således även kan vinna bifall på denna grunds andra del, som består i att principen om likabehandling har åsidosatts, är det inte nödvändigt att behandla sökandens argument att förordning nr 840/95 har medfört en höjning av avgångsvederlaget men inte av den pension som hade erhållits den dag då förordningen trädde i kraft.
- 109 Talan skall följaktligen vinna bifall utan att det är nödvändigt att undersöka denna grunds tredje del, som består i att principen om skydd för berättigade förväntningar har åsidosatts.
- 110 Av detta följer att det ifrågasatta beslutet från svaranden, som grundas på artikel 2 i förordning nr 840/95, skall ogiltigförklaras.

Rättegångskostnader

- 111 Enligt artikel 87.2 i rättegångsreglerna skall tappande part förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna, om detta har yrkats. Eftersom revisionsrätten har tappat målet och sökanden har yrkat att revisionsrätten skall förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna, skall sökandens yrkande bifallas.
- 112 Enligt artikel 87.4 första stycket i rättegångsreglerna skall institutioner som har intervenerat i ett mål bära sina rättegångskostnader.

På dessa grunder beslutar

FÖRSTAINSTANSRÄTTEN (femte avdelningen)

följande dom:

- 1) Revisionsrättens beslut av den 20 februari 1997 om fastställelse av sökandens pension ogiltigförklaras.
- 2) Revisionsrätten skall ersätta rättegångskostnaderna.
- 3) Rådet skall bära sin rättegångskostnad.

Azizi

García-Valdecasas

Jaeger

Avkunnad vid offentligt sammanträde i Luxemburg den 30 september 1998.

H. Jung

J. Azizi

Justitiesekreterare

Ordförande